

borkovanský občasník

Ročník 2014/1

Slovo starosty

Nejvíce ze všeho se prý vedou debaty o počasí. Možná proto, že jinak není o čem debatovat, možná ale i proto, že počasí je skutečně stále častěji neobvyklé, překvapivé, prostě jiné, než jsme byli zvyklí. Máme zde opět jaro, myslím tím to kalendářní, protože na základě pohledu z okna bychom totéž mohli říkat již nejméně měsíc. Kdybychom však trvali na tom, že jaro přichází po zimě, museli bychom se zamyslet, zdali zde ještě pořád neúraduje loňský podzim. Raději se tedy držme kalendáře, abychom se do toho příliš nezamotali.

Příchod jara je spojen, mimo jiné, i s oblíbenými velikonočními svátky. Ty jsou pro borkovanského starostu vždycky specifické v tom, že poskytuje rozhovory pro tištěná, zvuková i obrazová média a nejinak je tomu i letos. Příčina je jasná, Borkovany mají své kraslice a jsou tak se svátky jara pevně spojeny. Dnes bychom zřejmě řekli, mediálně spojeny. Můžeme se tedy těšit na reportáž Toulavé kamery (již druhou v pořadí), která bude odvysílána o velikonočním čase. Přesný termín ještě není znám, ale pokud nám bude oznámen, dáme vědět. O místní expozici kraslic vyjdou nejméně dva články

v časopisech – ty se píší v předstihu. Reportéři z novin se ozvou až těsně před Velikonocemi.

Každé dva roky je pak nástup jara v obci doprovázen tradiční akcí Klubu přátel vína Borkovany – výstavou vín konanou vždy kolem svátku Josefa. Letos proběhne již devátý ročník a chtěl bych vás všechny pozvat. Výstava se uskuteční v sobotu 22. března od 13 hodin v sokolovně. Od 15 hodin bude hrát cimbálová muzika. Výstava vín je organizačně velice náročná akce. Přípravy začínají obvykle již měsíc před samotnou výstavou, kdy je třeba nejprve zajistit vzorky vín, rozvést prázdné sklenice do všech zúčastněných obcí. Za týden se vzorky svážejí a třídí. Jsou jim přidělovány číselné kódy, tak aby hodnocení vzorků proběhlo anonymně a nestranně. Týden před výstavou probíhá hodnocení vín komisemi z řad vinařské veřejnosti, sestavuje se katalog, tisknou se diplomy a potiskují degustační skleničky. Zajišťují se chladicí boxy, vyplachovačky a také pohoštění pro hosty. Je to skutečně hodně práce, kterou nejlépe oceníte tím, že výstavu navštívíte. Srdečně vás zvu jménem všech borkovanských vinařů.

Radek Valenta

Divadelní představení

Dne 20.4.2014 (neděle před Velikonocemi) v 17.00 hod. se uskuteční zájezd do Brna na divadelní představení *SUGAR! (Někdo to rád horké)*, muzikálovou komedii na motivy legendárního filmu *Někdo to rád horké* v hlavní roli s Marilyn Monroe. Lístky na divadelní představení se nám podařilo zajistit s 35% slevou a zakoupilo je 51 zájemců. Doprava bude zajištěna autobusem na náklady Obce Borkovany za přispění JUDr. Ladislava Nádeníčka, tedy pro účastníky představení zdarma. Děkujeme touto cestou JUDr. Ladislavu Nádeníčkoví za poskytnutý sponzorský dar naší obci. Poděkování patří rovněž paní Lence Geršlové a paní Lence Staré za prodej vstupenek občanům a v neposlední řadě řidiči autobusu panu Vladimíru Tarodi za vždy bezpečnou a klidnou jízdu.

Je to již v pořadí deváté divadelní představení pořádané Obcí Borkovany (po klasické muzikálové komedii *Funny Girl*, muzikálu *My fair Lady ze Zelňáku*, rodinném muzikálu *Mary Poppins*, historickém muzikálu *Papežka*, muzikálu podle románu V. Huga *Bídníci – Les Misérables*, komedii *Brouk v hlavě*, romantickém

muzikálu *Jekyll a Hyde* a výpravném muzikálu *Hello, Dolly!*).

Představení *Sugar!* (*Někdo to rád horké*) se bude hrát na činoherní scéně Městského divadla Brno. Těšit se můžeme na divadelní zážitek uměleckých výkonů herců Romana Vojtka, Petra Štěpána, Pavly Vitázkové, Jana Apolenáře, Aleše Slaniny, Lukáše Janoty, Alana Novotného aj.

Nutno dodat, že Městské divadlo Brno bylo v současné době vyhodnoceno jako nejlepší v naší republice. Umělci Městského divadla Brno se pravidelně umisťují za mimořádně vysokou úroveň realizace všech inscenací i za jedinečný repertoár na předních příčkách v anketách osobností a jsou jim udělována významná ocenění v oboru dramatického umění.

Do budoucna bychom mohli zhlédnout (podle zájmu občanů) i další divadelní představení, např. komedii *Dokonalá svatba* nebo *Charleyova teta*, muzikály *Chicago*, *Donaha!*, *Flashdance* či romantický historický muzikál *Zorro*. Dle návrhů občanů lze navštívit např. i divadelní představení v Boleradicích.

Dagmar STREJČKOVÁ

Zájezd do Prahy

Na den 18. 5. 2014 zajistila obec Borkovany zájezd do Prahy spojený s krátkou prohlídkou centra Prahy a s odpoledním zhlédnutím muzikálu Marie Antoinetta - královna Francie v Divadle Hybernia. Hlavní roli tohoto představení ztvární Monika Absolonová. Tato muzikálová herečka a zpěvačka nemá žádnou alternaci, tak se můžeme těšit přímo na její muzikálový umělecký výkon. Z dalších známých herců vystoupí např. Roman Vojtek, Dušan Vitázek, Pavel Soukup, Bohuš Matuš, David Deyl, Renata Drössler a jiní. Příběh poslední královny Francie, lehkomyšlné a rozmařilé Marie Antoinetty, ožívá v romantickém muzikálovém dramatu scénáristy Jiřího Hubače, textaře Pavla Vrby a skladatele J. Škorpíka. Děj se odehrává v revolučním roce 1789, v němž se dalo do pohybu kolo dějin, které převrátilo životy lidí i osudy králů a královen. Národ se bouří, následuje revoluce. Lid přinutí královský pár, aby opustil zámek ve Versailles a byl odveden do Tuilleries, kde je naplánován a uskutečněn útěk v převlečení. Dojde však k odhalení, král je zatčen a s rodinou převezen do vězení v Templu. Milenci královny Antoinetty se podaří utéci, král Ludvík XVI. je popraven a děti (M. Terezie a Ludvík Karel) jsou odvedeny na převýchovu. Královna Marie Antoinetta je odsouzena ...

Premiéra tohoto muzikálu se má konat teprve dne 9.4.2014, takže nám bohužel nejsou známy žádné recenze tohoto muzikálu.

Divadlo Hybernia se nachází ve středu Prahy naproti Prašné bráně a bylo otevřeno po částečné rekonstrukci v roce 2006 a jako bonus nám umožní velkolepý výhled na Prahu ze střešní terasy divadla, která je situovaná po celé ploše střechy budovy.

Lístky na muzikál se nám podařilo zajistit a zakoupit s 50% slevou vstupenek. Dopravu do Prahy a zpět zajišťuje opět pan JUDr. Ladislav Nádeníček, řídit bude pan Vladimír Tarodi. Zájemci o zájezd do Prahy na tento muzikál se mohou přihlásit a vstupenky zakoupit v prodejně společnosti JABOR, s r.o. – u paní Lenky Geršlové a paní Lenky Staré. Cena vstupenky pro jednu osobu spolu s nákladem na částečnou dopravu a s dvěma jízdenkami na metro (z nádraží Florenc do středu města a zpět na Florenc) je 450,-Kč. Doprava je zajištěna a zčásti hrazena Obcí Borkovany spolu se sponzorováním pana JUDr. Ladislava Nádeníčka. Celkem se zájezdu do divadla může zúčastnit 49 zájemců z řad občanů.

Vzhledem k hvězdnému obsazení muzikálu se snad můžeme těšit na pěkný kulturní zážitek.

O přesném časovém harmonogramu zájezdu do Prahy budou občané včas informováni.

Dagmar STREJČKOVÁ

Pobytový zájezd k moři do severní Itálie

Na týdenní pobyt k moři do severní Itálie, letoviska Bibione, se přihlásilo 26 občanů naší obce. Máme rezervováno a zálohováno celkem pět apartmánů ve Ville Danielle a Grazielle, které patří k Hotelu Bianchi (dva apartmány pro čtyři osoby, dva pro pět a jeden pro sedm osob). Stravování je individuální. V každém pokoji apartmánu je klimatizace. Apartmány jsou vybaveny kuchyňkou s plynovým sporákem, ledničkou, mrazákem, televizí, Wi-fi, celkovým zařízením kuchyně s nádobím, koupelnou se sprchovacím koutem a toaletou. K apartmánu přísluší balkon a dvě lehátka se slunečníkem na písčité pláži, která je od apartmánů vzdálená cca 100 m. Z některých balkonů apartmánů bude výhled na moře. O čistotu písčité pláže se denně starají zaměstnanci plážového servisu. Na pláži jsou k dispozici veřejné sprchy, toalety, stánky. O zábavu je postaráno snad pro všechny věkové kategorie.

Z Borkovan vyjedeme v pátek dne 27. 6. 2014 v pozdních nočních hodinách. Vzdálenost z naší obce do severní Itálie, letoviska Bibione, je pouze 662 km. Přejedeme rakouské Alpy a v ranních hodinách dne 28. 6. 2014 bychom již měli být na místě.

Doprava je zajištěna panem JUDr. Ladislavem Nádeníčkem. Autobus bude řídit pan Vladimír Tarodi, který se bude střídát s druhým řidičem. Dopravné na osobu účastníka činí 2.000,-Kč. V částce je zahrnuta cesta do místa pobytu v Bibione a zpět, včetně výletu do Benátek, městečka, které je proslulé nejen svojí historií a uměním, ale především svou polohou v laguně mezi pevninou a mořem. Na mnoha ostrovech zde

vznikla jedinečná architektura olemovaná vodními kanály, na kterých plují typické gondoly. Do Benátek pojedeme asi dvě hodiny autobusem a hodinu lodí. Letovisko Bibione je od Benátek vzdáleno pouze 80 km. Průvodce a výklad zajistíme z vlastních řad, navštívíme chrám sv. Marka, Dóžecí palác, vyhlídku zvonice sv. Marka, projdeme nejkrásnější benátská náměstí, kostely a paláce, obchodní uličky i slavný most Ponte Rialto, uskutečníme projížďku po Canal Grande. V případě zájmu můžeme rovněž navštívit i nedaleký, velmi malebný zámek Miramare, vyčnívající nad skalními útesy nad mořem, s překrásnými anglickými zahradami, který se nachází 8 km západně od Terstu. Zámek je ukázkou novogotické architektury a byl postaven v letech 1856–1860. Budova zámku je obložena bílým jaderským kamenem.

Vzhledem k tomu, že zájezd do severní Itálie zajišťujeme sami a tudíž odpadá zprostředkovatelská provize cestovní kanceláře, cena zájezdu bude pro každého z účastníků velmi příznivá (tj. taková, která je uvedena v ceníku apartmánů Villy Daniella a Graziella Hotelu Bianchi v Bibione, zveřejněna na internetu, a která je odvislá od velikosti apartmánů a počtu ubytovaných osob – ve výši od cca 2.400,- Kč do 3.400,- Kč na osobu).

Pro přihlášené zájemce budou uskutečněny ještě dvě informativní schůzky. O jejich termínech budou zájemci včas informováni.

Pokud se zájezd k moři vydaří, lze ho podle zájmu občanů organizovat každoročně.

Dagmar STREJČKOVÁ

Slavnostní rozsvícení vánočního stromu

Již tradičně se v předvánočním čase v podvečerních hodinách každého roku v naší obci koná „Slavnostní rozsvícení vánočního stromu“. Tentokrát se konalo dne 4. 12. 2013.

Slavnostní akci rozsvícení vánočního stromu organizuje Základní a mateřská škola Borkovany ve spolupráci s Obecním úřadem Borkovany. V krátkém programu vystoupili žáci Základní a mateřské školy Borkovany, zazpívali vánoční písně a přednesli básničky. O ozvučení se postarali pedagogové školy. Za odměnu byla dětem zajištěna sladká mikulášská odměna

v podobě drobných balíčků, které dětem rozdávali z proutěných košů Mikuláš a čert. Pro rodiče a veřejnost bylo připraveno občerstvení v podobě svařeného vína a perníčků. Poděkování patří paní ředitelce Základní a mateřské školy Borkovany, pedagogům školy, z řad občanů za pomoc při zajištění a podávání občerstvení zejména paní Lence Staré, paní Marii Měřínské, paní Jarmile Nádeníčkové, paní Veronice Borákové, panu Pavlu Václavíkovi a panu Vladimíru Tarodi.

Dagmar STREJČKOVÁ
místostarostka obce

Sběr šatstva

Ještě před pár lety byl problém zbavit se starého nepotřebného oblečení. Většinou končilo bez užitku na skládkách či ve spalovně. Dnes je situace zcela odlišná. Sběr šatstva, hraček, bot a dalších potřeb probíhá nezdědká i vícekrát do měsíce. Různé firmy roznášejí po obci letáky s informacemi o sběru nepotřebného textilu. Často se zaštiťují charitativními nebo humanitárními akcemi. Slibují si od toho větší „zisk“ v podobě většího množství sebraného textilu. Ten však většinou používají k dalšímu obchodování.

Na obecní úřad přicházejí rozčilení občané, kteří ve správný den a čas připravili před domy pytle k odvozu, který však neproběhl nebo pokryl jen malou část obce (hlavní silnice). Chtěl bych zde uvést, že obec Borkovany se nijakým způsobem nepodílí na žádných podobných svozech a sbírkách, nemá k dispozici žádné kontakty na jejich pořadatele (zvláště pokud se svoz nehlásí v rozhlase) a samozřejmě nemůže nijak ovlivnit, zda se avizovaný sběr nakonec uskuteční či nikoliv.

Na základě výše uvedeného jsem se rozhodl navázat spolupráci naší obce s Diecézní charitou Brno a organizovat sběr nepotřebného šatstva, textilu a obuvi přímo pro potřeby této charitativní organizace. Sběr bude probíhat nepřetržitě v budově obecního úřadu. **Vyprané, poskládané a řádně zabalené**

šatstvo (nejlépe v igelitových pytlech) budeme soustřeďovat v přízemí OÚ a odtud si jej budou pracovníci brněnské charity sami odvážet. Je samozřejmě na vašem uvážení, které kusy oděvů uznáte za způsobilé, aby ještě někomu posloužily. Poškozené, silně znečištěné či jinak znehodnocené oděvy prosím do pytlů pro charitu nedávejte. Již zanedlouho je budete moci uložit na nově otevřeném sběrném dvoře.

Co můžete darovat?

letní a zminí oblečení – pánské, dámské, dětské – čisté a složené do plastového pytle nebo krabice
lůžkoviny, prostěradla, ručníky, záclony
látky – minimálně 1m (nedávejte odštířky a zbytky)
polštáře, deky
obuv – veškerou nepoškozenou
batůžky a ledvinky, pánské opasky, tkaničky do bot

Co přijmout nemůžeme?

nábytek, elektrospotřebiče
znečištěné nebo vlhké prádlo a oděvy
zmačkané prádlo

Radek Valenta

Ad: Jak ten čas běží, aneb borkovanští vinaři.

V druhém čísle loňského Občasníku jsem si přečetl článek p. Františka Pacase o borkovanském „Klubu přátel vína“ a chtěl bych na něj krátce zareagovat, nebo spíše ho doplnit. Možná, že nejenom členy klubu bude zajímat letný pohled na jeho předchůdce. Nemám teď na mysli spolek zahrádkářů, o kterém se zmiňuje p. Pacas, ale spolek lidí, které spojovala záliba ve vinařství a vinohradnictví a který dnes již v Borkovanech nemá pamětníka. Jen ti nejstarší obyvatelé obce by si na něj mohli vzpomenout, ale vzhledem k tomu, že byli tehdy v dětském, maximálně dorosteneckém věku, tak měli určitě jiné priority než věnovat svoji pozornost takovým záležitostem.

Tento spolek se jmenoval „Vinařská besídka“ a svoji činnost začal vyvíjet v první polovině 30-tých let

20. století. Nemohu bohužel doložit přesné datum vzniku Vinařské besídky v Borkovanech, jisté je ale to, že v roce 1935 již existovala. Obecně platí, že na zakládání Vinařských besídek na jižní Moravě měl velký zájem Vinařský zemský spolek pro zemi Moravskoslezskou. Sledoval tím zejména šíření osvěty mezi rolníky na jihu Moravy, kde po révkazové katastrofě ve druhé polovině 19. století zájem o vinohradnictví upadal a plochy vinic se neustále snižovaly. V roce 1930 byla u nás vykazována absolutně nejnižší rozloha vinic, a sice pouhých 3870 hektarů (jen pro názornou představu – v roce 1980 to bylo 14 000 ha a dnes je to cca 19 000 ha). Tento historicky nejnižší stav vinic se přičiněním Zemského spolku a potažmo i Vinařských besídek podařilo již do roku 1937 zdvojnásobit. Budeme-li brát v úvahu pouze okolní obce, existovala, pokud je mi

známo, před rokem 1935 Vinařská besídka kromě Borkovan už jenom v Krumvíři. V lednu roku 1935 byla založena v Šitbořicích, 6.ledna 1936 byla ustavující schůze za účasti 65 členů v Kloboukách a ve stejném roce také v Bošovicích. V Těšanech ji založili 2.2.1937 a v Boleradicích 16.3.1941. Zde byla členská základna největší. Boleradická besídka měla 93 zakládajících členů.

Jmenný seznam členů besídky se, pokud vím, nedochoval. Ze zápisů jsou známi pouze členové nového výboru, zvolení po odstoupení starých činovníků na valné hromadě dne 26. ledna 1936. Předsedou byl zvolen Josef Zajíček č. 81, místopředsedou František Pacas č. 34, jednatelem Antonín Ondrůj č. 105 a pokladníkem Josef Navrátil č. 206, pozdější starosta.

Členů besídky bylo celkem 28 a v zápise ze členské schůze o rok později jsou uvedena další jména. Byli to Josef Gazda, Jakub Mrázek, Josef Nádeníček a Josef Pacas. U ostatních není členství doloženo písemně, ale podle ústního sdělení mezi nimi byli Josef Kurdiovský, Josef Gargoš, František Hlaváček a Stanislav Bedřich. Posledně jmenovaný byl prvním občanem z Borkovan, který v roce 1923 absolvoval nově zřízenou zemědělskou školu v Kloboukách. Členové besídky se snažili působit na ostatní hospodáře, aby zakládali nové vinice a pozvedli nízkou úroveň vinohradnictví v obci. Propagovali četbu odborného časopisu Vinařský obzor, zajišťovali hromadný nákup sazenic a pořádali odborné přednášky s vinohradnickou a vinařskou tematikou. Zejména přednášky vinařských instruktorů dr. Mrkose z Brna a učitele Horňanského z Velkých Pavlovic, konané střídavě v sokolovně a orlovně, byly hojně navštěvovány. Začátkem 30-tých let bylo v obci založeno mnoho nových vinic, nejvíce „Pod studýnkou“, kde vydržely až do let šedesátých. V roce 1965 byly vykloučeny a rozorány nově vzniklým JZD. Mezi tehdy běžně nakupovanými sazenicemi byly i odrůdy, které dnešním vinařům znějí poněkud exoticky. Byly to odrůdy staré, které dnes přežívají jen velmi sporadicky, např. Frašták, Malinger, Bílý a Šedý Portugal, Lesseps Ferdinand a Červená i Bílá Chrupka. Kromě těchto byly začátkem 30-tých let v Borkovanech velmi populární odrůdy Sylvánské, Veltlínské, Neuburské, oba Ryzlinky a z modrých odrůd Portugal a Frankovka. Ze zápisníku jednoho tehdejšího vinaře se dovídáme, že nové výsadby byly velmi decimovány ponravami. Zničily asi 10% nových sazenic. Protože členové spolku měli zastoupení i v tehdejším obecním zastupitelstvu, snažili se prosadit prodej obecní půdy pro výsadbu vinic těm zájemcům, kteří měli vlastních polí nedostatek. V srpnu roku 1936 bylo obecním bubeníkem panem Františkem Nádeníčkem vyhlášeno, aby se všichni potenciální zájemci o koupi pozemku na výsadbu vinohradu přihlásili v obecní kanceláři. Na zasedání obecního zastupitelstva pak bylo většinou hlasů schváleno,

aby se k tomuto účelu vyčlenil obecní pozemek buď v Gagrazích, anebo Na úlehli. Z pozdějších zápisů už ale jednoznačně nevyplývá, zdali byl zájemců dostatek a jestli tedy byl odprodej obecní půdy uskutečněn.

Zajímavým a cenným zjištěním je ta skutečnost, že zřejmě úplně první borkovanský „košť“ se uskutečnil v roce 1938. Byl pro něj vybrán nezvykle brzký termín 27. ledna a i organizace byla jiná než jsme zvyklí dnes. Posuzování vzorků i vlastní výstava s ochutnávkou se totiž odehrály během jednoho dne. I přesto, že na koštu bylo prezentováno jenom málo vzorků, převládala mezi účastníky naprostá spokojenost s celým průběhem. Nízká účast vystavovatelů byla zdůvodněna tím, že hodně vinic ještě nerodí, nebo proběhla teprve první sklizeň. Svoji roli sehrála jistě i ta skutečnost, že tento první košť obeslali svými vzorky pouze domácí vinaři. Jeden týden před tímto koštěm, 23. ledna 1938, odstoupil celý výbor Vinařské besídky a nově byli zvoleni Josef Gazda předsedou, Jakub Mrázek místopředsedou, Josef Nádeníček jednatelem a pokladníkem byl Josef Pacas. Byli to mladí hospodáři a všichni byli absolventy hospodářské školy v Kloboukách.

Činnost Vinařské besídky v Borkovanech v dalších letech je nejasná. Domnívám se, že s nástupem Protektorátu Böhmen und Mähren byla činnost spolku ukončena. Protektorátní proněmecké úřady chtěly mít veškeré společenské dění pod kontrolou, a proto bylo vydáno nařízení o povinném přihlášení spolků. Podle něho musel být každý spolek, který hodlal i nadále provozovat svoji činnost přihlášen nejpozději do 31.5.1939 okresnímu policejnímu úřadu, který vydal povolení k další činnosti a byl také oprávněn držet dohled při konání schůzí. Spolky, které toto ohlášení neučinily, zanikly ke dni 30.6.1939. Myslím si, že toto je ten pravý důvod, proč po tomto datu postrádáme jakoukoliv zmínku o Vinařské besídce v Borkovanech.

Není účelem tohoto článku pojednávat o poměrně bohaté historii vinohradnictví v Borkovanech. To by si vyžádalo mnohem více místa i času. Chtěl jsem zachytit a stručně popsat jen velmi krátký časový úsek, ve kterém se sdružili lidé se společnou zálibou a mezi kterými by i mnohý z dnešních členů nebo příznivců „Klubu přátel vína v Borkovanech“ našel svoje předky.

Jako by to bylo včera, vidím p. Josefa Kurdiovského jak jede na „jednosicu“, v modré zástěře a s pumpou na zádech stříkat. Jak ten čas běží.....

Oldřich Ondrůj.

Prameny: časopis Vinařský obzor roč. 1935 - 1948, zápisy obec. zastupitelstva v Borkovanech, Almanach k 50. výročí Zemědělské školy v Kloboukách, vládní nařízení č.97 z 31.3.1939, soukromý archiv.